

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"46" 01 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050701 – "Aqronomluq; 050711 – "Bağçılıq və tərəvəzçilik",

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Riyaziyyat və informatika

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İnformatika (Təhsil Proqramı Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 05.04.2005-ci il tarixli 17 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş, Dövlət Standartına əsasən hazırlanmışdır)

Kodu: IPF – B05 / İPF-B02

Tədris ili: I (2024-2025). Semestr II

Tədris yükü cəmi: cəmi:90, auditoriya yükü-30 saat:(mühazirə 15 saat, laboratoriya məşğələsi- 15 saat)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 3 kredit

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: b/m. Fərzəliyeva Ülkar Mirsamid qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. LDU-nun 3 saylı korpusu, 3-cü mərtəbə otaq № 301.

Məsləhət günləri və saati: V gün 12:00

E-mail ünvanı: ulker_salayeva@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. V.B.Müslümov, Ə.Ə.Əliyev, S.B.Həbibullayev, Y.B.Sərdarov: İnformatika. Bakı-2015, TQDK.
2. S.B.Həbibullayev, T.İ.İbrahimzadə: İnformatika. Bakı, 2009 (LDU Elmi Kitabxanasında).
3. Y.Abbasov və başqaları: İnformatika və kompüterləşmənin əsasları, Bakı-2006, MSV.
4. Z.T. Məhərrəmov: Alqoritm və onun təsvir üsulları. Metodik göstərişlər. Bakı, 2006.
5. S.Q.Kərimov: İnformasiya sistemləri. "Elm" nəşriyyatı, Bakı, 2008

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən orta məktəbdə tədris olunan informatikanı bilmək vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Bu gün informasiya cəmiyyətinə keçid şəraitində Azərbaycan təhsil sisteminin qarşısında duran ən əsas vəzifələrdən biri kimi innovasiya texnologiyalarını dərinlən bilən, onları öz işinə tətbiq etməyi bacaran və yeni iqtisadi münasibətlər şəraitində əmək bazarının tələblərini ödəyə biləcək mü-rəkkəb iqtisadi münasibətlər şəraitində rəqabətə davamlı kadrların – şəxsiyyətlərin yetişdirilməsidir. Hesablama texnikasının sürətli inkişafı və geniş yayılması yeni elm sahəsinin - informatikanın meydana gəlməsi üçün zəmin yaratmışdır. Hazırda bütün dünyada ən dinamik inkişaf edən qabaqcıl texnologiyalardan biri informasiya texnologiyasıdır. Sürətlə inkişaf edən informasiya texnologiyası mütəxəssisdən böyük çeviklik və daim bu texnologiyaya uyğunlaşmağa hazır olmaq tələb edir.

İnformatika informasiyanın çevrilməsi haqqında elm olub, hesablama texnikasının istifadəsinə əsaslanır. informasiya sistemlərinin yaradılması və fəaliyyəti haqqında bilik verir. Bu biliklər informasiyanın yığılması, emalı, ötürülməsi və istifadəsini hesablama texnikasının tətbiqi ilə əlaqələndirir.

İnformatika fənninin tədrisində məqsəd müxtəlif təbiətli sistemlərdə informasiya proseslərinin rolunu müəyyənləşdirmək üçün baza biliklərinin formalaşdırılmasına nail olmaqdan ibarətdir

Kursun tədrisində məqsəd informasiyalaşmış cəmiyyətdə praktik həyati fəaliyyətə hazırlıq, dünyadakı elektron informasiya resurslarını təhlil etmək bacarıqlarını formalaşdırmaq, kompüter savadlılığının artırılmasıdır.

Bu zaman kompüterlərin tətbiqi ilə bu və ya digər elm sahələrinin öyrənilməsi, tədqiqatları, aparılmasının sürətləndirilməsi və səmərəliliyin artırılması xüsusi önəm kəsb edir.

Fənnin məqsədi tələbələrə tədris olunan mövzular üzrə və onların praktiki misal və məsələlərin həllinə tətbiqi üzrə mükəmməl bilik, bacarıq və vərdişlər aşılamaqla yanaşı, həm də tələbələrdə düşüncə qabiliyyətinin inkişafına, real həyatda riyazi obyektləri və proseslərə uyğun modellərin qurulmasında, praktiki məsələlərin həllində onlardan istifadə etmək bacarığının yaradılmasına nail olmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar, həm laboratoriya varsa, onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli;
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər;
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 15 saat, seminar 15 saat. Cəmi: 30 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Saat		Tarix
		müh	sem	
1	İnformatika elmi, onun tərkib hissələri və predmeti Plan: 1. İnformatika və onun predmeti 2. İnformasiya anlayışı. İnformasiyanın ölçü vahidləri. 3. İnformasiya prosesləri 4. Mənbə: [1,3]	2	2	
2	Fərdi kompüterlərin yaranma tarixi və inkişaf mərhələləri	2	2	

	Plan: 1.Hesablama texnikasının inkişaf mərhələləri, EHM-lərin nəsilləri. 2.Müasir EHM-lərin təsnifatı, 3.Fərdi kompüterlərin arxitekturası, əsas və əlavə qurğuları. Mənbə:[1,3]			
3	Kompüterdə informasiyanın təsviri Plan: 1.Kompüterlərdə say sistemləri, Mövqeli və mövqesiz say sistemləri. 2. İkilik say sistemi, 3. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi. Mənbə:[1,3]	2	2	
4	Fərdi kompüterlərin proqram təminatı sistemi Plan: 1.Müasir kompüterlərin proqram təminatı. 2.Sistem proqram təminatı. 3.Tətbiqi proqram təminatı. 4.Proqramlaşdırma dilləri 5. Translyator və interpretator Mənbə:[1,3]	2	2	
5	Windows əməliyyat sistemi Plan: 1.Əməliyyat sistemləri 2. MS Windows əməliyyat sisteminin interfeysi, 3. MS Windows-da fayl və qovluqlarla iş, 4. MS Windows əməliyyatlar sisteminin əsas menyusu 5. MS Windows əməliyyat sisteminin standart proqramları Mənbə:[1,3]	2	2	
6	Microsoft Office proqram paketi. MS Word mətn redaktoru Plan: 1.MS Office proqram paketinin komponentləri, 2. MS Word mətn redaktorunun əsas anlayışları. Mənbə:[1,3]	2	2	
7	MS Excel cədvəl prosessoru və onun elementləri Plan: 1.Sadə cədvəllərin tərtibi və hesablamaların aparılması qaydaları, 2.Funksiyalardan istifadə, qrafik və diaqramların qurulması Mənbə:[1,3]	2	2	
8	Alqoritm anlayışı Plan: 1.Alqoritmlərin xassələri, 2. Alqoritmlərin təsvir üsulları , 3. Alqoritmlərin tipləri. Mənbə:[1,3]	1	1	

XI. Fənn üzrə tələblər:

“İnformatika” fənnini öyrənməklə qazandığı biliklər əsasında iqtisadi və texniki məsələlərin həllində müstəqil təhlil aparmaq, analiz və sintez qabiliyyətlərə, tətbiqi proqramlardan istifadə kimi bacarıq və vərdislərə yiyələnəlməlidir.

XII.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İnformasiya və fayl anlayışları ilə tanışlıq,
- informasiyanın təsvir olunması, informasiya proseslərinin öyrənilməsi
- Kompüterlərdə say sistemləri, mövqeli və mövqesiz say sistemləri, bir say sistemindən digərinə keçid qaydalarının öyrənilməsi
- Sistem və tətbiqi proqram paketləri ilə tanışlıq, kompüterlə ilkin iş bacarıqlarının öyrənilməsi

- Alqoritm anlayışı, alqoritmlərin xassələri, alqoritmlərin təsvir üsulları, alqoritmlərin tiplərinin öyrənilməsi

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları:

I. Kollokvium sualları:

1. İnformatika və onun predmeti.
2. İnformasiya prosesləri.
3. İnformasiya anlayışı. İnformasiyanın ölçü vahidləri.
4. Hesablama texnikasının inkişaf mərhələləri.
5. EHM-lərin nəsilləri.
6. Müasir EHM-lərin təsnifatı.
7. Fərdi kompüterlərin arxitekturası, əsas və əlavə qurğuları.
8. Kompüterlərdə say sistemləri.
9. İkilik say sistemi.
10. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi.

II. Kollokvium sualları:

1. Müasir kompüterlərin proqram təminatı.
2. Sistem proqram təminatı.
3. Tətbiqi proqram təminatı.
4. Proqramlaşdırma dilləri.
5. Translyator və interpretator.
6. Əməliyyat sistemləri.
7. MS Windows əməliyyat sisteminin interfeysi.
8. MS Windows əməliyyat sisteminin standart proqramları.
9. MS Windows-da fayl və qovluqlarla iş.
10. MS Windows əməliyyatlar sisteminin əsas menyusu.

XV. İmtahan sualları:

1. İnformatika və onun predmeti
2. İnformasiya prosesləri
3. İnformasiya anlayışı. İnformasiyanın ölçü vahidləri.
4. Hesablama texnikasının inkişaf mərhələləri
5. EHM-lərin nəsilləri
6. Müasir EHM-lərin təsnifatı
7. Fərdi kompüterlərin arxitekturası, əsas və əlavə qurğuları
8. Kompüterlərdə say sistemləri
9. Mövqeli və mövqəsiz say sistemləri.
10. İkilik say sistemi
11. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi.
12. Müasir kompüterlərin proqram təminatı.
13. Sistem proqram təminatı.
14. Tətbiqi proqram təminatı.
15. Proqramlaşdırma dilləri
16. Translyator və interpretator
17. Əməliyyat sistemləri
18. MS Windows əməliyyat sisteminin interfeysi
19. MS Windows əməliyyat sisteminin standart proqramları
20. MS Windows-da fayl və qovluqlarla iş
21. MS Windows əməliyyatlar sisteminin əsas menyusu
22. MS Office proqram paketinin komponentləri,
23. MS Word mətn redaktorunun əsas anlayışları
24. MS Excel cədvəl prosessorunda sadə cədvəllərin tərtibi və hesablamaların aparılması qaydaları

25. MS Excel cədvəl prosessorunda funksiyalardan istifadə, qrafik və diaqramların qurulması
26. Alqoritmlərin xassələri
27. Alqoritmlərin təsvir üsulları
28. Alqoritmlərin tipləri.

“İnformatika” fənninin sillabusu 050701–“Aqronomluq” və 050711–“Bağçılıq və tərəvəzçilik” ixtisaslarının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «Riyaziyyat və informatika» kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir
(16 yanvar 2025-ci il, protokol № 06).

Fənn müəllimi:

b/m.Ü.M.Fərzəliyeva

Kafedra müdiri:

dos.N.C.Paşayev